

van de minister-president nodig maar ook die van de koningin. Er waren ministers die zij waardeerde, althans als onmisbaar beschouwde, van Kleffens in de eerste plaats, en duidelijk is dat van Heuven Goedhart in juli ook tot die selecte categorie had behoord. In augustus evenwel ging zij zich steeds negatiever jegens hem opstellen. Waardoor? Wij menen dat het gestook van van Houten niet zonder effect is gebleven; óók, dat haar wantrouwen jegens van Heuven Goedhart als het ware een afgeleide is geweest van haar veel ouder en dieper wantrouwen jegens Bosch van Rosenthal; wij achten het evenwel waarschijnlijk dat daarnaast elementen in van Heuven Goedharts persoon, opvattingen en gedrag haar negatief beïnvloed hebben – in zijn persoon omdat de overtuigdheid zelve waarvan hij steeds blijk gaf, haar irriteerde, haar als het ware te weinig ruimte liet voor een eigen beslissing; in zijn opvattingen omdat haar steeds duidelijker bleek dat hij, bondgenoot in haar verzet tegen de terugkeer van het 'oude' parlement, tegenstander was van haar verzet tegen het in Londen treffen van een regeling voor een nieuwe, tijdelijke volksvertegenwoordiging; en in zijn gedrag, omdat het tot haar doordrong dat van Heuven Goedhart, eenmaal minister, spoedig een liaison had aangeknoopt met zijn secretaresse.

Het voorstel, hem tot minister te benoemen, was op 11 juli, gelijk vermeld, 'unaniem zeer gunstig ontvangen'. De mate evenwel waarin de minister-president op van Heuven Goedharts kompas bleek te varen, ging weerstanden wekken en die werden nog versterkt door de geringe vriendschappelijkheid en het ongeduld welke de pas benoemde minister jegens verscheidene ambtgenoten aan de dag legde. Hij verweet van den Tempel dat deze, betogend dat na de bevrijding zou blijken hoe weinig er was veranderd in de politieke constellatie in Nederland, alleen maar toonde niets van het effect van de bezetting te hebben begrepen. Hij legde jegens Burger geen spoor van amicaliteit aan de dag hetgeen al bleek uit het feit dat hij deze collega-Engelandvaarder, als hij hem niet nodig had, vrijwel negeerde. Niet zonder genoegen hoorde hij Gerbrandy zeggen dat Burger door deze als 'een luis in mijn pels' werd gezien.<sup>1</sup> Woedend was hij met Gerbrandy toen Burger op 16 augustus voor Radio Oranje een toespraak hield over de wetsbesluiten op het gebied van de bestuursvoorziening en de bijzondere rechtspleging<sup>2</sup> waarin, aldus Burger, vermeld zou staan dat 'ook tijdens de periode van de bijzondere staat van beleg . . . het in laatste instantie de rechter is en niet de uitvoerende macht, die beslist of iemand terecht of ten onrechte is ingerekend' – maar de

<sup>1</sup> Getuige van Heuven Goedhart, a.v., dl. V c, p. 178.    <sup>2</sup> Tekst: a.v., dl. V b, p. 292.